

September 1987

KONTAKTBLAD VOOR HOLWERD e.O.

REDACTIONEEL NIEUWS

De afgelopen vier maanden zullen wel de geschiedenis ingaan als de natte, lange, koude zomer van 1987.

Gezien echter andere plaatsen in Nederland mogen we voor wat betreft de neerslag hoeveelheid nog niet eens mopperen en wanneer we kijken naar sommige dorpen in b.v. Oostenrijk, Italië of Frankrijk mogen we helemaal niet klagen, ons dorp is er tenminste nog, niet weggevaagd door water en modder en stenen, we kunnen dus gewoon opgewekt blijven ademhalen.

Toegegeven op sommige momenten leek de omgeving van het Bosma's plein wel op een door natuurgeweld geteisterde plaats, maar de aanwezigheid van graafmachines en dergelijke leerde gelukkig anders.

Door het slechte weer zijn de werkzaamheden in het dorp toch redelijk fors vertraagd, men ligt nu de gehele Voorstraat achter. Deze straat had voor de bouwvakantie opengebrouwen moeten worden en vervolgens weer gedicht. Het vele water was reden voor deze vertraging, alsmede dat men bij de graafwerkzaamheden nogal wat kabels en buizen is tegengekomen die toevallig even niet op de kaart stonden. Gasbuizen, electriciteitskabels en die van telefoon, allen werden wel eens op hun dikte of sterkte getest, met wisselend resultaat.

Al deze werkzaamheden geven nog al wat overlast in het dorp maar het dient ge-

zegt, de firma Elzinga doet er alles aan om dit tot een minimum te beperken. Er is veel en goed overleg met de betrokkenen gestructureerd in een wekelijkse bijeenkomst van alle vertegenwoordigers van gemeente, uitvoerders en mensen uit de betrokken buurt.

In deze zin alle lof voor de wijze waarop de zaken worden aangepakt. Mocht u ondanks dit toch nog klachten of bezwaren hebben dan kunt u zich altijd wenden tot de vertegenwoordiger uit uw straat dan wel dorpsbelang, alhoewel wij geen gesprekspartner zijn in dit overleg. Wel worden we op verzoek op de hoogte gehouden van eventuele nieuwe ontwikkelingen.

Nogmaals een pluim voor de medewerkers en directie van de firma Elzinga die er alles aan doen om het ons zo min mogelijk lastig te maken en dat zie je wel eens heel anders.

**

Parkeerplaatsen op voorgrond van deze foto zijn niet aangelegd ten behoeve van de familie Van der Hoop die hier een huis heeft laten bouwen (Ternaarderweg) maar werden op verzoek van de bewoners van de Polleweg hier aangelegd om hun parkeerproblemen op te lossen.

Zoals eerder gemeld konden wij in positieve zin bemiddelen tussen deze buurtvereniging en de gemeente.

De gemeente leverde het materiaal en de leden van de buurtvereniging legden in hun vakan-

tie deze parkeerplaatsen aan, hetgeen keurig is gedaan.

Een en ander houdt natuurlijk wel in dat we nu geen langparkeeders meer willen zien op de Pôllewei, daar dit toch wel vaak voor overlast zorgt, ook voor de bewoners zelf. Op de Pôllewei geldt een parkeerverbod en aan het schappelijke optreden van de politie komt dan nu ook een einde. Parkeren dus op de Ternaarderdyk!

**

Niet alleen activiteiten in het dorp, ook afbouw van activiteiten komt jammer genoeg voor al blijven we er hier in Holwerd aardig voor bespaard. Niettemin is een

doorkijkje in de rijrichting van de Voorstraat heel wat saaier nu dan voorheen daar er voor de ramen van de levensmiddelen zaak van de familie Kooistra vitrages zijn komen te hangen eind juli. Een zaak houdt op te bestaan en dat is ten alle tijden slecht nieuws voor een dorp, ongeacht de redenen. Elk dorp is gebaat bij zoveel mogelijk verkoop-punten die de gezelligheid in het dorp houden.

Bij dit alles wensen wij de fam. Kooistra het allerbeste voor de komende tijd.

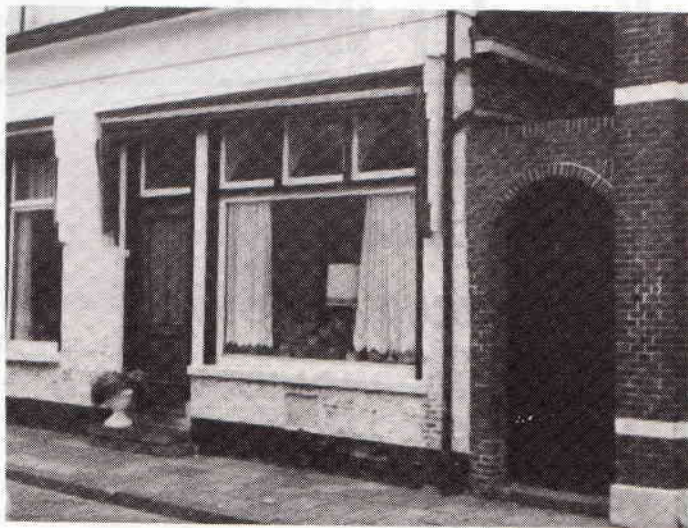
Om dezelfde redenen betreuren we het dat de slagerswinkel van de familie Van der Velde nu is behangen met vitrages, hoe mooi ze ook mogen zijn.

Al die fraaie bloemen achter de voormalige winkelruit verhullen niet de doodsheid die is ontstaan na sluiting van deze winkel. Hoe gaarne hadden we het anders gezien, maar hoe ook, wij respecteren de wensen van de oud-winkeliers.

De liefhebbers kunnen trouwens slager v.d.Velde bijna dagelijks nog zien optreden, al is het nu in de Spar-super.

Hij heeft nu de functie van general-manager in deze supermarkt over de hierin gevestigde slagerij.

Uiteraard wensen wij ook de familie Van der Velde het allerbeste toe.

Met het verdwijnen van winkels doet zich het fenomeen voor van de rijdende voorzieningen die alras de dorpen veroveren.

Niets is minder vluchtig dan dit. De gezelligheid is even in het dorp om vervolgens snel door te gaan naar andere dorpen. Hoe leuk en aardig dit ook mag of kan zijn voor sommige mensen uit oogpunt van dorpsbelang vinden we het voorlopig minder geslaagd zeker nu we nog een redelijk voorzieningen-niveau op peil kunnen houden met permanente vestigingen. Het venten aan huis is leuk en makkelijk voor vele mensen, maar bedenk wel dat nagenoeg iedere middenstander ook bij u thuis wil bezorgen.

Holwerd zou Holwerd niet zijn wanneer er gelijktijdig niet ook eens wat positiefs zou gebeuren.

Booy en partner Hans Visser openden begin augustus hun drogisterij 'Jantien' in de Voorstraat te Holwerd, alwaar een pand in- en uitwendig dusdanig werd opgeknapt en verbouwd dat het een zeer fraai geheel is geworden. Een aanwinst voor ons dorp en een verlevendiging van de toch wel wat rustig geworden Voorstraat. Wij wensen hun veel succes toe met deze zaak.

Toen de voorzitter van dorpsbelang aan mij vroeg, een stukje voor het krantje te schrijven moest ik goed nadenken, want wat is het moeilijk iets over jezelf te schrijven.

Ik zal maar beginnen met mezelf voor te stellen:

Naam: Jantina Booy,
roepnaam Tieke

Leeftijd: 44 jaar.

Geboorteplaats: Amsterdam.

Moeder van: Jessica en
Elisabeth.

Zeven jaar geleden kwam ik in Holwerd wonen, eerst op de Moppenbuurt, daarna in de Beyertstraat. Vanaf toen ben ik gaan leren. Eerst heb ik m'n middenstandsdiploma gehaald, daarna volgde na 2 jaar mijn diploma voor drogiste. Door tegenslag zakte ik voor mijn ondernemersdiploma maar na de tweede keer examen gedaan te hebben kon ik de vlag uithangen.

Nu kon ik voor mezelf beginnen, maar waar..... Een drogisterij in Holwerd leek me

het mooiste.

Toen de kans zich dan ook voordeed het huis van tante Els aan de Voorstraat te kopen besloten we de knoop door te hakken en voor ons zelf te beginnen. Na zes weken hard werken met familie en kennissen was het dan zover. Het resultaat heeft u inmiddels al kunnen bewonderen.

Wij willen bij deze dan ook iedereen bedanken voor de belangstelling en de spontane reacties. Het was fantastisch.

Ik wil dan ook besluiten met te zeggen 'welkom in onze drogisterij'.

**

Jantien.

Sinds 24 augustus zijn we een schoenmakerij rijker en wel op de Hogebuurt alwaar de heer en mevrouw De Ruiter, afkomstig uit Ternaard, hun bedrijf voortzetten.

In grote lijnen is het pand achter het woonhuis geschikt gemaakt als werkplaats, al zal er de komende tijd nog wel het een en ander veranderen. Men is hier nog druk doende de zaak te verdraaien. Men kan er in principe terecht van maandag tot en met vrijdag, zaterdag gesloten, ten einde zijn of haar schoenen te laten repareren danwel dingen te kopen die nauw verwant zijn aan schoeisel, zoals veters, zolen, schoenpoets in diverse soorten en kleuren.

Voor alle volledigheid de in-

gang van de schoenmakerij is aan de Keegstraat, dus niet aan de Hogebuurt.

Wij wensen ook de familie De Ruiter veel succes toe in Holwerd.

Op bovenstaande foto de heer en mevrouw De Ruiter nog in werkkleding druk doende de zaak klaar te maken voor de opening van 24 augustus j.l.

Aan de opgestroopte mouwen zal het in ieder geval niet liggen.

**

Rest ons succes te wensen Jan en Minke Schaap die hun Spar Alledag zagen groeien tot letterlijk een Super Spar.

Natuurlijk geen groei die vanzelf is gekomen maar tot stand kwam na forse inspan-

ning. Na een paar dagen sluiting kon op woensdag 29 juli een fraai uitgebreide en gemoderniseerde winkel aan de genodigden en dorpsbewoners worden getoond en eerlijkheidshalve moeten we toegeven dat het resultaat indrukwekkend is te noemen. Op bijgaande foto is te zien welk een groot deel is toegevoegd aan de bestaande winkel.

Lichte frustratie bij dorpsbelang dat, in het verleden bij uitbreiding van de Spar nog werd uitgenodigd om enige woorden tot de aanwezigen te richten, ditmaal werd gepasseerd door een heuse uit de Spar stal gehaalde doctorandus die echter bij aanvang van z'n speech door ons al te licht werd bevonden daar hij waarschijnlijk een verkeerd papiertje in de handen gedrukt heeft gekregen van eigen organisatie en vervolgens de fam. Schaap met verkeerde naam begon aan

te spreken. 't Viel ons nog mee dat hij het dorp niet verkeerd had. Het 'ons gepasseerd voelen' werd hiermede ruimschoots gecompenseerd en waren dan ook oprecht blij dat de verdere opening op deze woensdag vlekkeloos verliep.

Boze tongen beweren dat bestuursleden van dorpsbelang het briefje van de doctorandus hadden verwisseld doch dit gerucht verwijzen we naar het land der fabelen. Op de donderdag was het een drukte van jewelste, horden mensen die waren afgekomen op de stuntaanbiedingen, zodat we vrezen dat vele mensen tot laat in de winter schouderkarbonades moeten eten.

Dorpsbelang heeft verder de volgende punten bij de gemeente aangekaart:

1. de slechte staat van onderhoud waarin het Schelpenpad zich bevindt op de oude spoorlijn.

De brug op het einde van dit schelpenpad die qua niveau te hoog ligt zodat fietsers af dienen te stappen.

2. Een wat frequenter onderhoud van de Tonnebrêge tot aan het moment van ver-

vangning van deze brug.

3. Onderhoud van het slechte wegdek van de Mounereed.
4. De mogelijkheid of er een aantal insteekhavens kunnen komen aan het einde van de theebus daar het hier nogal eens krap bemeten is met parkeren, zeker wanneer er hier bezoekers zijn.
5. Het verzoek te komen met wat meer uitgewerkte plannen t.a.v. premie-koopwoningen op het braakliggende stuk grond aan de Theebus. Hetzelfde verzoek werd gedaan t.a.v. de grond naast de openbare lagere school.
6. We vragen aandacht voor de toenemende kleine criminaliteit in het dorp, met name in de weekeinden. Het verzoek omvat o.a. meer zichtbare en onzichtbare aanwezigheid van de politie.
7. Verzoek om de groenvoorziening voor de huizen Fonteinstraat 60 a-g in twee delen te splitsen middels een smal voetpad. Menig oudere moet nu wel heel ver omlopen om bij de weg te komen.

**

Zoals ondertussen genoegzaam bekend zal zijn is het trapveldje naast de sporthal nu gereed om te worden gebruikt. We wijzen er met nadruk op dat dit veldje bedoeld is voor de voetballende jeugd daar deze nergens anders plaats heeft. Wanneer u jeugd elders voetballend aantreft kunt u ze altijd verwijzen naar dit veld.

Aan de andere kant moet dit stukje groen ook voor de voetballers gereserveerd blijven en alle andere activiteiten die men daar zou willen houden zijn dan ook ondergeschikt aan het voetbal. Kortom, de voetballende jeugd is gerechtigd daar ten alle tijden te spelen. Mochten er andere activiteiten gepland worden door derden dan niet anders dan na toestemming van dorpsbelang.

Het aanleggen van dit veld heeft ons en dus allen genoeg geld gekost.

**

De laatst gehouden braderie in de Voorstraat was er één met aanzienlijk meer allure dan de vorige. Meer stands, betere opstelling, minder open plaatsen en minder goede-doelen-stands. Hoe mooi dit laatste ook kan zijn voor allerlei clubs, de laatste tijd waren er te veel hetgeen toch wel afbreuk doet aan een braderie. Na alle kritiek die er vaak te horen valt willen we de H.M.V. hiermede complimenteren.

**
**

We vinden het een beetje flauw dat bij de benzine pomp in Brantgum een bord staat met 'laatste pomp voor Ameland'.

Dat dit niet waar is weten ze in Brantgum natuurlijk ook wel.

In Holwerd staan borden met aanduiding 'benzine pomp', ook al moet je er 100 meter voor van de Hoofdweg af. Formeel gezien is deze informatie dus onjuist en vooral 'flauw'.

'DE SNEUPWINKEL BIJ DIK'

Daar vind je werkelijk van alles:

Goede gebruiksvoorwerpen, leuke dingetjes maar ook betaalbaar antiek en curiosa uit grootmoeders tijd.

Voorstraat 31 - Holwerd - telefoon 05197-1708

In- en verkoop van inboedels, restauratie van meubels e.d.

SPORT OERDEI

Al in pear jier is der yn Holwert in wurkgroep Sport Oerdei warber.

Hja organisearret sportgroepen en eveneminten dy't oerdei plak fine. Dizze aktiviteiten binne bedoeld foar wurkleazen, húsfroulju, skoalleferlitters ens. dy't oerdei wol wat tiid oer ha om te sporten.

Op de freedtemoarn is der altyd badminton fan 9.30 oant 10.30 oere yn'e sporthal 'de Ynset'. Dernei is der kofje.

Op freedtemiddei is der sealfoatbal fan 16.00 oant 17.00 oere, ek yn'e sporthal. De kosten binne foar beide f 1,- per kear; kofje (0,50).

Yn septimber geane wy wer los mei dizze beide sportaktiviteiten.

Fierder organisearret de wurkgroep yn alle fekânsjes, behalve de peaske- en greate fekânsje, in sport-ynstuif foar de jeugd ûnder de 13 jier. Dat wurdt oankundige troch stinsels dy't op de skoallen útdield wurde.

Dizze ynstuifen binne altyd in great sukses. Der dogge gemiddeld sa'n 100 bern per kear oan mei.

Wolle jim mear witte oer dizze sportaktiviteiten dan kinne jim belje mei 1694.

Ik soe sizze: doch mei, it is in moaie frije tiidbesteging en it is goed foar liif en leden.

Ut namme fan wurkgroep Sport Oerdei,
Sara Hofman.

VERSLAG VAN DE REIS VOOR BOVEN DE ZESTIGERS OP 1 JULI '87

Door het bestuur van dorpsbelang werd er ook dit jaar weer een bustocht georganiseerd voor de ouderen boven de 60 jaar.

Mag gezegd worden, dat het een zeer geslaagde tocht is geworden, waar naar ik aanneem, wij allen met voldoening op terug zullen zien. Ik wil dan ook namens al die deelnemers gaarne m'n dank uitspreken voor diegene die zich hier voor hebben ingezet, en de gehele reis ons zo trouw begeleiden en verzorgden.

Ik denk hierbij aan de dames S. de Jong, H. Hiddema, dhr. Boersma, Dr. Maltha en niet te vergeten de chauffeur van de toerbus, die ons via de microfoon langs de gehele route op de hoogte hield van de bezienswaardigheden - en die waren niet gering.

Eén van de deelnemers had de moeite genomen al die plaatsen op te schrijven waar we deze dag langs zijn gereden, en dat waren er plm. 45 (heb ze allemaal bij name thuis gekregen, maar het verslag zou te lang worden ze allen te noemen).

Een heerlijk zonnetje vergezelde ons de gehele dag, het was niet te warm maar prachtig weer.

Onze eerste pleisterplaats was koffiedrinken in de bossen van Drenthe. We hadden

een mooie rustige route langs allerlei binnenwegen en genoten van de rust die in Drenthe zo aansprekelijk is. Hierna ging de reis verder en de sfeer in de bus werd echt plezierig. Een heerlijk verzorgde koffietafel, met vooraf een opkikkertje hadden we in Balkbrug. Het bingo-spel waar we vooraf ook nog van genoten o.l.v. de chauffeur en Boersma, was een fijne bezigheid, en de prijzen die er waren te winnen, waren uiteraard goed besteed.

Na een paar uren daar te hebben vertoefd werd gestart richting Staphorst. De route daar naar toe leidde ons langs de prachtige streek Nieuw Leusden en Dedemsvaart, en de stemming zat er prima in, er werd gezongen en gelachen dat het een lust was er bij te zijn.

Staphorst was de plaat waar we het langst hebben vertoefd, en na met de bus het gehele dorp te hebben verkend onder deskundige leiding van een Staphorster dame, konden we nog een boerderij van vroeger bewonderen, waar alles nog in de oude staat was (museum). Overduidelijk werd alles uitgelegd, en de kledingstukken plus

sieraden, want dat mocht je het gerust noemen, waren niet van geringe waard.

Ook in de schuur stonden de oude werktuigen nog in tact.

Dit was dus oud Staphorst, want een paar straten verder was het moderne - zo we het hier bij ons ook kennen - ruimschoots vertegenwoordigd.

Er werd nog gebruik gemaakt van een moderne foto-studio waar in oude klederdracht nog geposeerd kon worden. Twee dames en een heer maakten gebruik van deze gelegenheid. Eigenlijk had een groepsfoto er nog bij gekund, maar het verkleden leek nog het grootste bezwaar. Toch hopen we de foto's die gemaakt werden nog eens aanschouwen te mogen.

Hierna naderden we al het einde van onze reis. Maar niet voordat we nog even een afzakkertje hadden gepikt, toen was de sfeer ook uitstekend te noemen.

De terugreis voerde ons via Havelte, Noordwolde, Oltterterp en Drachten terug naar Holwerd, waar we door de drumband en 'Cresendo' met glorie werden binnengehaald. Vele mensen waren op de been en hebben zeker meegenoten van onze blijde gezichten.

De koffie die met een heerlijk vers broodje nog gepresenteerd werd door mevr. Venema was overheerlijk.

Er waren 32 ouderen mee.

Het hadden er veel meer kunnen zijn volgens de woorden van de heer Boersma, en dat was zo, maar een gezelschap waarvan een groot deel reeds de 80 jaren waren gepasseerd en de jongsten 67 jaar hebben gezamenlijk een dag meegemaakt waar je dankbaar voor kunt wezen. Want ieder was 's avonds nog even fit als 's morgens.

Dank nogmaals aan een ieder die ons deze fijne dag bezorgde, en bij leven en welzijn, ben ik ervan overtuigd dat een ieder van ons zich voor 1988 present meldt en hopelijk meerderen zullen zeggen: ja hier moeten we bij zijn.

Met een handdruk namen we afscheid van onze begeleidsters - en een tot ziens!!

Eén van de deelnemers.

JAARPROGRAMMA 1987-1988 N.C.V.B. afd. Holwerd

- 15 sept. : mevr. Wiersma-Post, 'Samen N.C.V.B., hoe werkt dat'.
- 20 okt. : mevr. De Goot, Dokkum, 'Nazorg borstkanker'.
- 17 nov. : Dominee Plantinga uit Leeuwarden, 'Leven als christen nu'.
- 21 dec. : Gezamenlijke Kerstavond.
- 19 jan. : mevr. Jensma uit Damwoude, 'Politiek; wat hebben christenvrouwen met de politiek te maken'.
- 16 febr. : Jaarvergadering.
- 15 maart: dhr. Kingmans uit Leeuwarden, 'Luisteren naar muziek' (Matheus Passion).
- 19 april : mevr. Bosma-Berkhout uit Leeuwarden, 'Mijn werk als beeldhouwster. Samen gezellig bezig zijn met klei'.

mei : Reisje. Graag suggesties waarheen?

ALLE VERGADERINGEN BEGINNEN OM 19.30 UUR.

JAARPROGRAMMA 1987-1988 C.P.B. WESTDONGERADEEL

23 sept. : Rayonvergadering in d' Antenne te Ferwerd. 19.45 u. Cabaret 'Poesje Mauw'.

12 okt. : Vrouwenarts W.C.A.M. van Veenendaal over de reageerbuisbaby methode.

3 nov. : Creatieve avond o.l.v. mevr. C. Braaksma.

23 nov. : Joy for People heeft geld bijeengezongen voor een project in Afrika.

Lezing en dia's hierover door de fam. Gjaltema.

? dec. : Kerstavond.

12 jan. : Demonstratie door Dick en Elly Piersma.

15 febr. : 'De Christusreis' door mevr. Boomsma uit Stiens.

1 mrt : Excursie naar de C.C.Friesland ('s morgens)

30 mrt : Paasdienst.

? apr. : Jaarfeest - Verrassing.

mei/juni : Reisje / Fietstocht.

VOLKSDANSEN

Met ingang van 28 september beginnen we weer met de lessen volksdansen.

Deze worden gehouden op maandagavond in het Herv. gebouw te Ternaard.

Voelt u hier wat voor kom dan eens vrijblijvend zo'n avond bezoeken, het is erg gezellig en ontspannend.

Voor inlichtingen kunt u altijd terecht bij mevr. J. de Walle, tel.1721.

MOMENTEN UIT DE GESCHIEDENIS VAN HOLWERD (4)

7) Item 12,5 mansmad meden, 3,5 op't Zuïjdtlandt, op't oest Sigere landen, op't west Sinade landen, op't noordt Eepsma landen.

Hier komen we het begrip 'mansmad' tegen, dit is een oppervlakte maat die een man in een dag kon maaïen.

Deze maat is zeer oud en wordt volgens Cuipers reeds vermeld in de Traditisones Fuldenses welke dateren uit de jaren 750-950. Een mansmad is ongeveer 1,5 pm. we hebben hier te maken met ca. 18 pm. het grootste gedeelte lag op de mieden, de rest op het 'Zuïjdtlandt'. De naam zuidland komen we in de opgaven van 1543 vaker tegen. Zo vinden we bij de Patroonslanden een pondemaat gelegen op Holwerd meden heetende op't Zuïjdtlandt.

Verder komen we bij de zwarte pastorie nog een opgave tegen met daarin het begrip 'Zuid', het wordt als volgt omschreven; twee pondemaat op't Zuïjdt, kloppels-horne genoemd, bij de weg besloten (Zie no.5)

Het is duidelijk dat we het zuidland op de mieden moeten zoeken, het begrip zuid moeten we volgens mij zien als zuid van het dorp.

8) Noch 3,5 (mansmad) genoemd Hellinge terp, met een olde stoet streckende aen den wech bij Holwerda meden.

Het is moeilijk om uit te maken waar deze landen lagen.

We vinden hier meerdere terpen, bovendien werd het begrip terp vroeger ook wel gehanteerd voor bouwland. In het floreenregister van 1708 komen we onder no.107 op de mieden de naam Mellinga Camp tegen, het is mogelijk dat we voor Mellinga camp Hellinga camp moeten lezen, de hoofdletters M en H lijken veel op elkaar, bovendien werd er naar onze begrippen vroeger zeer onduidelijk geschreven. Toch is deze verandering onwaarschijnlijk.

Bij de pastorie landen van Waaxens komen we in 1543 drie pondemaat tegen die als volgt worden omschreven; drie pm., die eerste venne daar die naaste landen van zijn die Hilge weg aan die zuidzijde en Siuxma landt aan dat Westereinde en Worp Tzessens aan de noordzijde en de Hilge wech aan de Suijdoosthorne.

Hier komen we twee keer de naam Hilgeweg tegen. Het is mogelijk dat er verband bestaat tussen de namen Hilgeweg en Hellinga terp. Aan het eind van de Hilgeweg, bij de tonnebruf, vinden we Ypma zathe, Deze zathe ligt op een verhoging, terp. Reeds in het jaar 1404 komen we de naam Eppamahuis tegen in Holwerda hamrike. Het is mogelijk dat we hier met Hellinga terp te doen hebben, zekerheid hierover hebben we echter niet.

9) Bet 3,5 mansmadt is een besloten camp aen den solte wech en de meer.

Het woordje 'Bet' betekend 'Met' (Cuipers), het perceel moeten we zoeken aan de zouteweg en de meer. De zouteweg is de weg in of naar de mieden, in de oorlog van 1940-1945 werd er in de mieden nog turf gewonnen. Deze turf bevatte veel zout. Ook de naam 'meer' is hier wel te verklaren, de naam dwarsmeer is nog steeds de benaming van het gedeelte van de Holwerdervaart wat haaks (dwars) op de vanaf Holwerd zuidoost lopende vaart loopt.

Wanneer we de hoogte-kaart van de mieden eens wat nader bekijken, dan zien we dat een strook van ca. 500 meter aan weerszijden van het dwarsmeer onder N.A.P. ligt, op sommige plaatsen zelfs 80 cm.

Op de rand van dit gebied vinden we een perceel land dat nog in 1858 wordt omschreven als kerkland, 4 pm. groot kadastr. no. B 227. De kerk was in 1858 geen eigenaar meer, waarschijnlijk is het perceel tijdens de grote publieke verkoping van kerkland in 1797 verkocht.

Dan nog de uitdrukking 'een besloten camp'. Bekend is dat vroeger de zathen verhuurd werden zonder het huis, het huis was eigendom van de huurder van de bijbehorende landerijen, het huis en vee, enz. behoorde tot het roerende goed. Bij het beëindigen van de huur moest de opvolgende huurder wel het huis tegen taxatie

prijs overnemen.

Dikwijls werden de landen onder het huis 'beklemt' d.w.z. het land werd bezwaard met 'huis en meier recht' een recht waaruit het latere bekleemrecht is ontstaan, een recht wat met name in Groningen lang in gebruik is gebleven. Dit recht hield in dat aan de eigendom van het huis (van de huurder van de landerijen) het recht op gebruik van de landerijen bestond. De landerijen konden niet verhuurd of verkocht worden zonder de instemming van de eigenaar van het huis. De landerijen konden dus moeilijk van het huis gescheiden worden, de landen waren onder het huis beklemt. De landen die vrij van dit recht waren werden de vrije landen genoemd, we vinden ze in het floreenregister terug als losse landen. Dit is waarschijnlijk dan ook de reden dat landen die oorspronkelijk onder een Zathe in het register voorkomen, steeds onder dezelfde zathe blijven staan, ook al worden de landerijen verkocht. Hierdoor zien we in de 19de eeuw in het floreenregister bij sommige zathes meer als tien eigenaars vermeld, eigenaars die landen hadden uit verschillende oude zathes, voor onderzoek naar oorspronkelijke bezittingen is dit natuurlijk een ideale situatie.

(wordt vervolgt bij nr.10) P.Soeptoer.

E.H.B.O. HOLWERD

De E.H.B.O. is op zoek !

Niet naar slechteffers... willen worden tot Earste Hulpet 3,5 mansmadt is een besloten camp aen den solte wech en de meer. nge- val woordje 'Bet' betekend 'Met' (Cuipers), het perceel moeten we zoeken aan g plaazouteweg en de meer. De zouteweg is de weg in of naar de mieden, in de o doe van 1940-1945 werd kan gerust gesteld worden, omdat r Deze turf bevatte aar vakkundige eerste hulp verleend wordt. Zodanig dat hem/haa naam dwarsmeer is no, een spoedig en hopenlijk volledig herstel gegeven wordt. wat haaks (dwars) op **E.H.B.O. is zeer belangrijk !**

Bij veel evenementen is de E.H.B.O. van zeer groot belang. pekijken, dan zien we stedentochten op de schaats en de fiets, of onlangs bij het varsmeer onder N.A.P. de sporthal. Gelukkig toen weinig werk voor de E.H.B.O., maar voor die 5 mensen die geholpen zijn, was het toch maar wat fijn dat de E.H.B.O. er was.

E.H.B.O. is niet alleen maar domweg leren !

We gaan ook veel oefenen, denk maar aan dinsdagavond 8 april '86. Toen was er een grote oefening met veel gewonden en een brandende auto, op de Pölle te Holwerd. Ook worden er in E.H.B.O.-verband wedstrijden gehouden. Op 16 maart '87 behaalde E.H.B.O. Holwerd een 1e prijs in Bergum. Met dit resultaat mochten we als afgevaardigde van Kring C naar de districts wedstrijden, die dit jaar op 11 april op Ameland gehouden werden. Daar eindigden wij iets lager.